Redactiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena *R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifa şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care di

Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ
a administraţiune, piaţa mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 115. Braşovŭ, Vinerĭ, 28 Mai (9 Iunie) 1893.

Unŭ pasŭ alŭ Năsĕudenilorŭ.

Braşovŭ, 27 Mai v.

Inainte cu vre-o ḑece ḑile amŭ adusŭ scirea, că comisiunea alésă în adunarea representanţilorŭ grăniţerĭ, ţinută în Năsĕudŭ la 27 Decemvre 1892, a presentatŭ în 19 Maiu a. c. guvernului unguréscŭ unŭ memorandŭ în causa fondurilorŭ şi a şcólelorŭ grăniţeresci năsĕudene.

Acesta este primulŭ pasŭ, ce-lŭ făcură grăniţerii românĭ pe temeiulŭ hotărîrei luate în amintita adunare, ce s'a ţinutŭ la iniţiativa şi sub preşedinţa vicarului din Năsĕudŭ, compusă fiindŭ din 198 de representanţĭ ai grăniţerilorŭ.

Adunarea din cestiune a fostŭ decisŭ adecă, a deschide lupta în contra stărilorŭ miserabile şi ameninţătóre, create în fostulŭ districtŭ alŭ Năsĕudului prin intrigile şi violenţele cele mai neruşinate ale administraţiunei unguresci, reclamândŭ drepturile garantate foştilorŭ grăniţerĭ românĭ din Regimentulŭ II în aşa numitulŭ „Instrumentŭ fundaţionalŭ,“ sancţionatŭ de Maiestatea Sa în Martie 1871.

Pentru ajungerea acestui scopŭ, Românii năsĕudenĭ au credutŭ potrivitŭ sĕ facă mai întâiu o representaţiune la guvernŭ, apoi la dietă şi în fine, — décă nu va ajuta nicĭ una, nicĭ alta, — la Corónă.

Nu mai este de lipsă, credemŭ, sĕ mai revenimŭ aicĭ asupra tristelorŭ fase, prin carĭ a trecutŭ causa grăniţerilorŭ năsĕudenĭ şi a fondurilorŭ lorŭ, câştigate cu marĭ jertfe de sânge. Ajunge sĕ constatămŭ din nou, că în faţa intrigelorŭ şi a machinaţiunilorŭ duşmane, cei ce au sciutŭ sĕ lupte gloriosŭ pe câmpurile de bătaiă, sub falniculŭ stégŭ „*Virtus romana rediviva*“, n'au fostŭ în stare până acum sĕ-şĭ unéscă forţele şi sĕ pórte o luptă energică, înţeléptă şi solidară pentru apĕrarea drepturilorŭ lorŭ. Desbinaţĭ între sine şi isolaţĭ de corpulŭ naţiunei, — cu care în marea acţiune de apĕrare în contra încălcărilorŭ sistematice ale regimului unguréscŭ, trebuiau sĕ fiă totdéuna de-unŭ cugetŭ şi de-o simţire, — Românii năsĕudenĭ au făcutŭ durerósa esperienţă, de-a se vedé paralisaţĭ de acele intrigĭ şi machinaţiunĭ.

Astădĭ tóte suntŭ puse în jocŭ: esistenţa fondurilorŭ năsĕudene, ca proprietate română, esistenţa şcólelorŭ susţinute din aceste fondurĭ, ca şcóle romane, menite a rĕspândi numai cultura română, bunăstarea şi desvoltarea intelectuală naţională a foştilorŭ grăniţerĭ.

In faţa unei situaţiunĭ atâtŭ de periculóse, create prin intrigile meschine ale faimosului fişpanŭ Banffy şi a uneltelorŭ lui, era timpulŭ supremŭ, ca Românii năsĕudenĭ sĕ se reculégă, sĕ şĭ strîngă rêndurile şi sĕ facă tóte sforţările posibile, ca sĕ scape averile şi şcólele lorŭ din ghiarele vrăşmaşe.

Ne-amŭ bucuratŭ şi ne bucurămŭ dér de miscarea, iniţiată de fruntaşii grăniţerilorŭ năsĕudenĭ, pentru redobêndirea drepturilorŭ lorŭ încălcate. Proverbulŭ ḑice: „mai bine târḑiu, ca nicĭ-odată“. Tóte se potŭ repara în acéstă lume, numai una nu: când cine-va îşĭ perde încrederea în puterile sale şi când părăsesce însu-şĭ dreptulŭ sĕu.

Mişcarea Năsĕudenilorŭ însĕ ne dovedesce, că viuă este într'înşiĭ consciinţa dreptului lorŭ, şi de aceea ea are o însĕmnătate mare nu numai pentru acelŭ ţinutŭ şi pentru causa lui, ci pentru causa întregului poporŭ românŭ.

Ceea ce pretindŭ grăniţerii în representaţiunea lorŭ cătră guvernŭ, este respectarea actelorŭ fundaţionale sancţionate de monarchŭ, prin carĭ se recunósce dreptulŭ esclusivŭ de proprietate alŭ grăniţerilorŭ şi descendenţilorŭ lorŭ asupra fondurilorŭ, şi dreptulŭ de liberă administrare a averilorŭ lorŭ şcolare; sĕ recunósce îndeosebĭ caracterulŭ confesionalŭ românescŭ alŭ tuturorŭ şcólelorŭ susţinute din fondulŭ centralŭ.

Nu e nicĭdecum greu de prevĕḑutŭ resultatulŭ, ce-lŭ va avé în împrejurările triste de aḑĭ acéstŭ apelŭ la simţulŭ de dreptate alŭ stăpânirei unguresci, şi nicĭ paşii ulteriorĭ ce au decisŭ ai mai face Năsĕudenii, nu le deschidŭ nicĭ unŭ prospectŭ. Dér odată porniţĭ pe calea apĕrării drepturilorŭ lorŭ, Românii Năsĕudenĭ sĕ nu trécă cu vederea, că numai şi numai dela tăria, energia şi unirea lorŭ atêrnă ca cu o ḑi mai înainte sĕ şi-le pótă redobêndi.

CRONICA POLITICA.

— (27) Maiu.

Raportulŭ d-lui Falk, aprobatŭ de **comisiunea** afacerilorŭ strĕine a **delegaţiunii ungare**, declară, că politica triplei alianţe póte sigurŭ sĕ se baseze pe sprijinulŭ Ungariei. Primirea entusiastă, făcută de poporulŭ italianŭ perechei imperiale germana şi archiducelui Rainer, probéză, că tripla alianţă nu e numai o alianţă de suveranĭ, ci şi de popóre. Delegaţiunea ungară a fostŭ totdéuna convinsă, că nicĭ alianţele Austro-Ungariei, nicĭ politica sa orientală desinteresată nu împiedecă relaţiunile amicale cu Rusia. Raportulŭ menţionéză cu espresiunĭ de sinceră simpatiă venirea la tronŭ a tênĕrului rege alŭ Sêrbiei, precum şi restabilirea unei dinastii în Bulgaria şi modificarea pacifică a Constituţiei. Delegaţiunea are de multŭ unŭ interesŭ simpaticŭ de acestŭ principatŭ. Raportulŭ termină exprimândŭ o alipire complectă la politica urmată şi o deplină încredere în d. de Kalnoky.

Ḑiarului apponyistŭ „Budapester Tagblatt“ i se scrie din Viena despre **iminenta numire de cardinalŭ** a episcopului S c h l a u c h, între altele, următórele: E unŭ casŭ originalŭ, că într'o ţeră unŭ simplu episcopŭ e numitŭ cardinalŭ, pe când archiepiscopii acestei ţĕrĭ nu suntŭ. Ce e dreptŭ în Austria, episcopulŭ principe din Cracovia, Dunajewski, e cardinalŭ, dér acesta, ca şi episcopulŭ principe din Breslau, ocupă o posiţiune esceptională. Déca episcopulŭ Schlauch va fi numitŭ cardinalŭ, va ocupa unŭ rangŭ înaintea ambilorŭ archiepiscopĭ din Agria şi Calocea, superiorii sĕi. Prin urmare ar fi imposibilŭ, ca numirea sa sĕ fi urmatŭ în urma propunerei corónei, căcĭ după recentele întêmplărĭ din camera magnaţilorŭ acésta ar fi o manifestaţiune directă de neîncredere a corónei faţă de ministerulŭ Weckerle. Décă aşadéră Papa pe Schlauch l'a „creatŭ“ cardinalŭ, m o t u p r o p r i o, adecă fără intervenţiunea corónei, pe când acum de curêndŭ a refusatŭ, sĕ creeze unŭ archiepiscopŭ la dorinţa guvernului unguréscŭ, acésta arŭ fi o dovadă, că Papa e cu dênsulŭ mai multŭ mulţămitŭ, „c o n t e n t i s s i m o“. Aşadéră Papa a trebuitŭ sĕ privéscă atitudinea episcopului Schlauch, nu numai ca pe deplinŭ lipsită de orĭ ce scrupulĭ, dér şi chiar vrednică de cea mai înaltă laudă, căcĭ de altmintrelea acestuia i-ar fi fostŭ imposibilŭ sĕ se împărtăşéscă de acéstă distincţiune estraordinară. Trecerea cu vederea a archiepiscopului din Agria, ca celŭ mai bĕtrân în rang, şi distincţiunea lui Schlauch arată mai bine ce influinţă are cabinetulŭ Weckerle în Roma şi Viena. Până acum a căḑutŭ acesta cu toţĭ candidaţii pentru demnitatea de cardinalŭ şi pentru ocuparea scaunului archiepiscopescŭ din Agramŭ. Dr. Weckerle a suferitŭ acum celŭ mai rĕu eşecŭ, cu o înfrângere şi mai gravă în Roma, decâtŭ contele Szapary cu ocasiunea numirei principelui primate. Contele Szapary, ḑice corespondentulŭ, nu putŭ folosi amicilorŭ sĕi la curia romană; pe când Dr. Weckerle nu póte împedeca nicĭ măcarŭ triumfulŭ adversarilorŭ sĕi.

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

ESCURSIUNĬ

pe munţii Ţĕrei Bârsei şi ai Făgăraşului

de

Ioanŭ Turcu.

I. *Buceciulŭ cu vêrfulŭ „LA OMŬ“, înălţime de 2508 metri. Munţĭ stâncoşĭ.*

(5) (Urmare).

In véra anului 1886, totŭ în luna lui Augustŭ, érăşĭ mĕ aflam cu familia în Zêrneştĭ. Şi cu acéstă ocasiune am încercatŭ a compune o societate potrivită pentru de a face o escursiune „La Omŭ“. Deşi erau acolo, ca de regulă, mulţĭ óspeţĭ streinĭ şi mulţĭ tinerĭ studenţĭ, din carĭ s'ar fi pututŭ mulţĭ asocia pentru o atare escursiune, totuşĭ abia trei inşĭ ne-amŭ resolvatŭ seriosŭ a eşi susŭ „La Omŭ“, şi anume eu, profesorulŭ din Braşovŭ *Lazarŭ Nastasi* şi tînĕrulŭ studentŭ technic alŭ şcólei de maşinĭ din Viena, *Octavianŭ Popŭ* din Tohanulŭ vechiu, astăḑĭ inginerŭ la căile ferate române, cu locuinţa în Galaţĭ. Ne amŭ decisŭ, ca în 24 Augustŭ sĕ plecămŭ spre acestŭ scopŭ la Branŭ, unde póte vomŭ mai afla vre-unŭ soţŭ.

Sciamŭ de altmintrelea, că în 25 Augustŭ vorŭ eşi pe vêrfu „La Omŭ“ şi mai mulţĭ membri ai despărţĕmêntului din Braşovŭ alŭ societăţii carpatine transilvane.

Conformŭ înţelesului, în 24 Augustŭ noi toţĭ trei amŭ şi mersŭ la Branŭ cu trăsura, unde ajunşĭ pe la 8 óre diminéţa, amŭ datŭ în vorbă cu mai mulţĭ de-acolo, dintre carĭ *Ionŭ Stoianŭ*, primarulŭ Branului inferiorŭ şi *Ionŭ Raţiu*, notarulŭ Branului superiorŭ încă s'au alăturatŭ la societatea nóstră. Indată ne-amŭ provĕḑutŭ cu cele de lipsă, apoi pe la 10 óre înainte de améḑĭ amŭ plecatŭ din Branŭ, totŭ ca în anulŭ 1885, pe Şimonŭ, prin Guţanŭ şi pe la Strunga, unde ajunşĭ, studentului technicŭ Popŭ, carele era celŭ mai tinĕrŭ între noi, a începutŭ sĕ-i curgă sânge din nasŭ, ce însĕ nu a ţinutŭ multŭ.

De aicĭ amŭ scoborîtŭ la Schitŭ în Ialomiţa. Aicĭ amŭ aflatŭ o mare societate de domnĭ şi dómne din România, carĭ ḑiceau, că încă voescŭ sĕ mérgă „La Omŭ“; peste nópte însĕ vorŭ rĕmâné aicĭ. Deórece piscurile cele mai înalte ale munţilorŭ, cu deosebire cam diminéţa, pe la rĕsăritulŭ sórelui, suntŭ mai ne acoperite de norĭ şi de negurĭ şi astfelŭ cam pe acéstă vreme este şi aerulŭ mai curatŭ şi mai potrivitŭ de a puté vedé mai bine şi mai departe, aşa noi încă căutamŭ sĕ ajungemŭ „La Omŭ“ câtŭ s'ar puté mai de diminéţă.

După-ce déră Schitulŭ şi mănăstirea le cunosceamŭ prea bine, n'amŭ rĕmasŭ aci peste nópte, ci pornindŭ de aicĭ amŭ apucatŭ pe drumulŭ, deja descrisŭ, din muntele Cocóra, apoi pe la stâna din Obîrşie şi înaintândŭ totŭ de-a lungulŭ Ialomiţei, pe césta muntelui, amŭ ajunsŭ pe la 7 óre séra în partea cea mai estremă a regiunei şnépĕnului, unde lăsându-ne dela potecă în josŭ cătră Ialomiţa, în o poeniţă, ce se află acolo în pădurea cea întinsă de şnépĕnŭ, amŭ căutatŭ unŭ locŭ potrivitŭ şi ne-amŭ decisŭ sĕ rĕmânemŭ peste nópte aci.

Conducĕtorii noştri îndată au făcutŭ focŭ cu lemne de şnépĕnŭ, ce suntŭ de totŭ chisóse şi fórte tarĭ, — cu multŭ mai tarĭ ca lemnele de bradŭ (albŭ), séu de molitvŭ — şi dau o căldură cu multŭ mai mare ca bradulŭ comunŭ.

Nu multŭ după ce amŭ ajunsŭ aci, mĕ pornesce şi pre mine sângele pre nasŭ, ce însĕ încă nu a duratŭ multŭ. N'am datŭ nicĭ o atenţiune acestui lucru, căcĭ sciindŭ eu, că încă la Strunga a păţitŭ asemenea şi techniculŭ Popŭ, amŭ pututŭ constata prea uşorŭ, că acésta este numai resultatulŭ influinţei acestorŭ regiunĭ.

Se înorase binişorŭ, ba a începutŭ a stropi puţinŭ şi ploua; îmĭ era tare témă, sĕ nu păţimŭ ca la anulŭ 1885, séu póte şi mai rĕu, fiindŭ acuma în timpŭ de nópte aicĭ sub cerulŭ liberŭ. Incetulŭ cu încetulŭ însĕ se mai răriră norii şi începu a se lumina, însĕ simţiamŭ frigulŭ tare, aşa că despre ḑiuă, când ne-am pomenitŭ, deşi aveamŭ vestminte destulŭ de gróse, ba ne culcaserămŭ şi în apropierea focului, dârdăiamŭ cu toţii de frigŭ, de ne clănţăniau dinţii în gură.